

Zpráva ze služební cesty

(Helsinky, Jyväskylä, Finsko, CIDOC Summer School 2015, 6. 6. – 14. 6. 2015)

Ve dnech 6. 6. – 14. 6. 2015 proběhla má služební cesta s přednostní účastí na **Letní škole, pořádané Mezinárodním komitétem pro dokumentaci (CIDOC Summer School 2015)**. Letní škola proběhla ve dnech 7. – 12. 6. 2015 ve městě Jyväskylä ve Finsku pod názvem **Muzejní dokumentace, principy a praxe (Museum Documentation, Principles and Practice)**. Část soboty 6. 6. a neděle 7. 6. jsem před naplánovaným přesunem do místa konání akce strávil v Helsinkách, stejně tak i 13. 6. – zatímco před přesunem do Jyväskylä jsem neměl z časových důvodů téměř možnost bližší prohlídky města, sobotu 13. 6. jsem již plně věnoval návštěvě muzeí.

6. 6. 2015 - 7. 6. 2015

Navštívil jsem muzeum Kiasma, které bylo po rekonstrukci nově otevřeno v březnu tohoto roku. Kiasma funguje bez stálé expozice, ale hostí 3-4 velké výstavy, které jsou obměňovány zhruba v půlročních cyklech.

Dále jsem navštívil Přírodovědné muzeum, jehož expozici považuji za svého druhu jednu z nejpopedenějších. Velké množství prostoru je věnováno dynamickým dioramátům – expoziční sály do nejvyšší možné míry, kterou lze u muzea očekávat, stírají rozdíly s prezentací živočišné říše v zoologických zahradách a navíc disponují množstvím doplňkových informací.

Do Jyväskylä jsem odcestoval odpoledním vlakem. Podvečer byl vyhrazen neformálnímu uvítacímu setkání, kde jsem měl možnost se seznámit s většinou účastníků. Kromě zástupců z finských muzeí a místní univerzity přicestovali do Jyväskylä např. též kolegové z Polska, Belgie, Švýcarska, Švédska či Německa.

8. 6. 2015

Zahajovací přednáška Letní školy byla věnována **uvvedení do problematiky dokumentace (Introduction to Museum documentation)**. Přestože mi množství věcí bylo již z praxe známých, způsob podání problematiky byl v mnohém zajímavý. Na úvod bylo uvedeno několik faktů o komitétu, následně již byly podány konkrétnější poznatky. Výuka byla do velké míry interaktivní, jak pokud jde o zapojování otázkami, tak i udělováním krátkých cvičení ve skupinách.

Odpolední lekce byla věnována obecně **muzejním procedurám v oblasti dokumentace (Defining and maintaining a Procedural Manual)**. Byly probírány termíny akvizice, zapisování přírůstků inventarizace a katalogizace, pozornost byla věnována též problematice převozu sbírkových předmětů, jejich zapůjčování a také vyřazování.

9. 6. 2015

Úterní dopolední přednáška byla věnována problematice **správy multilinguálních dat (Managing multilingual data)**. Byli jsme seznámeni s několika tezaury (Iconclass, Herein, Eurodoc), zmíněna byla i Europeana, systém, na který se dnes připojují i některé kulturní instituce z České republiky – u nás působí v blízké vazbě na tuto databázi e-Sbirky, podporované a spravované Národním muzeem. Na odpoledne bylo zvoleno téma **digitalizace (Digital preservation. Digitisation proces)**. Poměrně velká pozornost byla věnována způsobu práce finských archivů v této oblasti. Nově vyvinuté systémy k digitalizaci starých knih (rozešívání vazeb, rychlé skenování volných listů a jejich následné uložení do jakéhosi konzervačního fondu) přináší určité etické problémy, diskutabilní přístup ke kulturnímu dědictví. Druhá polovina výkladu byla věnována přímé digitalizaci a především seznámení s několika zásadními pojmy – barevnou škálou, formáty souborů, ukládáním, technickými metadaty apod.

10. 6. 2015

Třetí den přinesl dva velmi zajímavé bloky – první byl pro mě seznámením s moderními **technologemi digitální komunikace muzejního obsahu (Near Field Information in**

Museums), ve druhém jsem se seznámil se základními postupy fotografování muzejních předmětů včetně možnosti si postupy přímo vyzkoušet (**Photographing objects for inventory purposes**).

Odpolední přednáška byla z větší části prakticky zaměřená – po stručném výkladu základních postupů při fotografování muzejních předmětů (téma bylo zúženo na fotografování pro účely dokumentace) jsme se rozdělili do čtyř skupin, rotujících po čtyřech stanovištích, seznamujících s různými otázkami dokumentární fotografie, např. vyloučením stínů, zamezení přesevětlení či fotografování pod různými úhly.

Pozdní odpoledne bylo věnováno návštěvě **Alvar Aalto Museo**, muzea věnovaného Alvaru Aaltovi, nejznámějšímu finskému architektovi. Realizace rozsáhlého univerzitního areálu je právě jeho prací.

11. 6. 2015

Předposlední přednáška byla věnována dokumentaci nehmotného dědictví (**Documenting intangible heritage**), jedné z nejnovějších otázek muzejní dokumentace vůbec. Lekce se ujal Nicholas Crofts – zabýval se nejprve definicí nehmotného dědictví, kde značnou roli sehrálo UNESCO. Definoval též domény ND – Orální tradice, provozování umění, společenské rituály, znalosti, zahrnující poznávání přírody a světa, tradiční řemesla. Poslední přednáška byla věnována copyrightu v muzejní sféře (**Copyright for Museum Professionals**). Během výkladu jsem se utvrdil v tom, že akceptování autorských práv je sice na místě, ale práci muzeí mnohdy velmi znesnadňuje, zejména v oblasti prezentace a ještě více v marketingu či prodeji. Velmi důležité bylo zasazení autorských práv do mezinárodních právních úprav. V přednášce byly dále řešeny otázky průmyslového vlastnictví, intelektuálního vlastnictví, patentů, obchodních značek či obchodních tajemství. V samostatné kapitole bylo hovořeno o Creative Commons.

12. 6. 2015

Závěrečný den Summer School of CIDOC byl věnován návštěvě několika institucí. Zejména dopoledne bylo velmi zajímavé. Navštívili jsme centralizované depozitáře a konzervační centrum v nedaleké Salmirantě. Konzervační centrum je nadstandardně vybaveno – kromě moderně vybavených dílen se zde nachází i pracoviště, věnované konzervování a restaurování textilu (působící obdobně jako naše vysoušecí dílny).

Po návratu následovalo odpolední kratší setkání v jyväslylském Univerzitním muzeu (University Museum Exhibiton Center Soihtu at Seminarium), umístěném přímo v areálu. Před odjezdem zpět do Helsinek jsem se ještě krátce zastavil v muzeu Toivolan Vanha Piha. Jedná se o speciální typ muzea na pomezí skanzenu. Z Jyväslyly jsem odcestoval vlakem přes Tampere zpět do Helsinek.

13. 6. 2015

Sobotní den jsem měl celý vyhrazen pouze pro návštěvu Helsinek, zejména pak muzeí. Dopoledne jsem navštívil ostrovní námořní pevnost Suomenlinna. Po prohlídce ostrova jsem se přemístil do od centra relativně vzdáleného technického muzea (Tekniikan Museo). Po návratu zpět do centra města jsem se vydal na návštěvu helsinského Národního muzea, která pro mě byla velkým zklamáním. Před odjezdem do místa ubytování jsem navštívil ještě Designmuseo a Atheneum, finskou Národní galerii.

Mgr. Václav Rutar

Obrazová příloha

CIDOC Summer School – Nicolas Crofts, Introduction to Museum documentation

CIDOC Summer School – Istvan Kecksemeti, Digital preservation

CIDOC Summer School – Sanna Tammisto, Photographing objects for inventory purposes

Centrální depozitář v Salmirantě, „papírová éra“

Suomenlinna

Suomenlinna, Vessiko

Helsinky, Národní muzeum

Helsinky, Přírodovědné muzeum

Helsinky, Technické muzeum